

Арман және жай механизмдер

КҰПИЯСЫ

Айгерим Агыбаева

Арман атасының ескі шатырынан инженерлік туралы көне кітап тауып алды. Ол кітаптың беттерін парақтай отырып, жай механизмдердің адам өмірін қалай жеңілдететініне таң қалды және өз жобасын бастауға бел буды.

Арман ауладағы үлкен тасты орнынан қозғалтпақ болды, бірақ ол тым ауыр еді. Ол ұзын ағашты иіндік ретінде пайдаланып, аз күш жұмсау арқылы үлкен тасты оңай ғана көтеріп алды.

Ауыр бөренелерді құрылыс алаңына тасу үшін Арман доңғалақ пен білікті қолдануды ұйғарды. Ол қарапайым арба құрастырып, үлкен жүктерді еш қиындықсыз қажетті жерге жылдам жеткізді.

Ағаштың басына құрылыс материалдарын көтеру үшін Арман блок жүйесін орнатты. Жіпті тартқан сайын, ауыр шелектер жоғары қарай жеңіл көтеріліп, оның жұмысын айтарлықтай жеңілдетті.

Биік платформаға ауыр жәшіктерді шығару үшін Арман көлбеу жазықтық жасады. Ол жәшіктерді тік көтермей, еңіс бойымен сырғанатып шығару арқылы өз күшін үнемдеудің жолын тапты.

Шатырға арналған бөрөнәні екігә бөлү керек болғанда, Арман сынаны пайдаланды. Балғамен сынаны ұрған сайын, ағаш талшықтары екігә ажырап, қажетті пішінгә оңай келді.

Құрылымның бөлшектерін мықтап бекіту үшін ол бұрандаларды қолданды. Бұранданың айналмалы қозғалысы оны ағашқа терең енгізіп, бүкіл үйшіктің қаңқасын берік етіп ұстап тұрды.

Арман көрші балаларға жиналып, жай механизмдердің жұмыс істеу принципін түсіндіріп берді. Олар күштен қалай ұтып, қашықтықтан қалай ұтылатынын нақты мысалдармен көріп, таңданыстарын жасырмады.

Көп ұзамай ағаш басындағы керемет бақылау мұнарасы мен үйшік дайын болды. Бұл тек жай механизмдердің көмегімен салынған нағыз инженерлік туынды еді.

Кешкісін Арман өз мұнарасынан жұлдыздарға қарап отырып, ғылымның шексіз мүмкіндіктерін түсінді. Ол енді кез келген күрделі мәселені физика заңдарымен шешуге болатынына кәміл сенімді.